

F5/2008 - Kocourkovské kolečko

Na letošní podzim jsem se opravdu těšil. A to z několika důvodů – jedním z hlavních měla být vídeňská výstava WIPA, kde jsem plánoval vystavit svůj exponát odpovědných dopisnic (<http://www.japhila.cz/hof/0001/index0001a.htm>). Původní záměr vystavovat v Praze mi nevyšel, neboť zde nebyla vypsána soutěžní třída celin. Ale v Rakousku je sbírání celin také populární, filatelie je zde na podobně vysoké úrovni a tak jsem se těšil a doufal, že budu přijat zde.

Bohužel, přijatý jsem nebyl. Chápu to, zájemců bylo moc a já jsem tento exponát vystavoval v předešlých letech na dvou světových výstavách (Washington a Petrohrad). A i když jsem jej plánoval výrazně obměnit, respektuji rozhodnutí vídeňské komise zařadit spíš exponáty třeba méně okoukané nebo více lahodící oku tuzemského návštěvníka.

A teď se konečně dostávám k tomu, proč jsem se rozhodl tohle sepsat. Všichni jste měli možnost přečíst si můj článek „EXPONET – Hodnocení australských jurymanů“ (Filatelie 2/2008), kde mi mezinárodní jurymani doporučují vystavovat raději ve třídě poštovní historie, ke které má tento exponát mnohem blíže. Díky tomu i hodnocení v PH by mělo být vyšší. A tak jsem po vídeňském odmítnutí pojal „geniální“ plán – když nemohu vystavit celiny ve Vídni, co kdybych zkusil (s tímž exponátem) poštovní historii v Praze? Ta zde vypsána je. Teoreticky by to mělo vyjít. Ale pro jistotu jsem se zkusil pozeptat, zda uvažuji správně.... A hned jsem narazil. Ve třídě PH prý vystavovat nemohu. Výstavní řád údajně stanoví, že kvalifikace exponátu platí pouze v té třídě, ve které byla získána, takže přestup z jedné výstavní třídy do druhé není možný. Pokud bych chtěl tento exponát vystavit ve třídě PH, musím znovu začít od premiéry. Ale to mi připadá (vzhledem k získaným 2 velkým pozlaceným medailím na světových výstavách) paradoxní. Vždyť se stále jedná o tentýž exponát. Je to obdobná situace, kterou nedávno popisoval Vladimír Dražan: ten svůj exponát Měnová reforma tak dlouho vystavoval v mimosoutěžní Čestné třídě, až mu kvalifikace z časových důvodů propadla. A pokud by jej chtěl znovu vystavit, musí také začít od píky – a zabírat místo novým perspektivním exponátům a (vzhledem k jeho mimořádným kvalitám) i ubírat chuť soutěžit začínajícím sběratelům. A tak jsem se podíval do Výstavního řádu SČF. O zákazu změny výstavní třídy ani o ztrátě kvalifikace při této změně jsem nenašel ani slovo. Jestliže to není zakázané, proč to tedy nejde? Neargumentuje někdo zákazem, který neexistuje? Naopak zde v kvalifikačních omezeních mj. stojí, že na výstavu typu premiéra nemůže být přijatý exponát, který obdržel na předchozích národních výstavách jednu pozlacenou medaili. O výstavě světové zde není ani slovo, a o dvou už vůbec ne. Ale logicky předpokládejme, že mne také nepřijmou. A jsme v bludném kruhu: pokud chci vystavovat v PH, musím na premiéru. Ale na premiéru mne nepřijmou, protože by byla porušena kvalifikační omezení. Stranou ponechávám, zda bych byl vůbec ochoten podstoupit takové absurdní řešení. Někdo by mohl namítnout, že v jiné třídě chci vystavit jiný exponát. Ale není to tak, opakuji – jedná se o stále stejný exponát, který chci oproti předchozím výstavám pouze zkvalitnit. Postrádám definici, co to je exponát resp. tentýž (nebo jiný) exponát. Stane se exponát novým, bude-li přeřazen do jiné třídy? Nebo změnou názvu? Anebo tím, že v něm vyměním (zkvalitním) třeba všechny listy? Jako laik to vidím tak, že rozhodujícím kritériem, zda se jedná o tentýž či o jiný exponát, musí být nosná myšlenka exponátu a její filatelistické zdokumentování, nikoli administrativní zařídění. Smyslem kvalifikace přece není omezovat vystavování, ale stanovit řád pro

zachování kvality a regulérnost soutěžních podmínek. Nechtěl bych, aby tyto řádky vyzněly tak, že se mermomocí snažím vystavovat, to určitě ne. Nesbírám medaile. Vystavuji proto, abych udělal radost sobě i návštěvníkům a abych trošičku přispěl k propagaci československé filatelie. Takže když vystavovat nebudu, vcelku nic se nestane. Ani se necítím ukřivděný, ani se na nikoho nezlobím. Naopak doufám, že mi moji přátelé (i funkcionáři SČF) odpustí, že jim jejich podporu odplácím kritickými řádky.... Ale třeba se mi podaří poopravit nesprávný výklad či nelogičnost výstavního řádu. A co na závěr? Napadá mne jediné řešení patové situace. Pokud bych ještě někdy příště vystavil ve třídě celin a podařilo by se mi organizační výbor přesvědčit, že se stala chyba a aby mne přesunuli do PH, získám tím onu potřebnou kvalifikaci. Tím porazíme úředního šimla jeho vlastní zbraní. Jsem na sebe pyšný, v Kocourkově by to nevymysleli lépe. Tam by ten Výstavní neřád navíc ještě zavřeli do šatlavy. PS: Ale i tohle řešení má háček: Pokud by můj exponát přeřadili z celin do PH, měli by mne správně ihned poté ze soutěže vyloučit, neboť nemám dostatečnou kvalifikaci pro účast v dané třídě na výstavě vyššího řádu. Vskutku zapeklitá situace.

Milan Černík

Zde je vyjádření předsedy Komise jurymanů SČF.

V posledním období se problematika získávání kvalifikace soutěžních exponátů stává často diskutovaným tématem. Za zcela ojedinělý považuji názor ing. Černíka, s kterým jsem se nesetkal za celou dobu své více než třicetileté jurymanské praxe. Proto se domnívám, že zasluhuje několik slov na vysvětlenou.

Na Světové výstavě poštovních známek PRAGA 1988 byly poprvé v praxi uplatněny Generální řád FIP pro hodnocení soutěžních exponátů (GREV) na výstavách pod patronací FIP a Oborové řády (SREV) a Směrnice pro hodnocení soutěžních exponátů na výstavách pod patronací FIP pro všechny výstavní třídy. Uvedené předpisy používá v současnosti i SČF, záměrně si nevytvořil vlastní předpisy.

Citované předpisy obsahují pro každou výstavní třídu pokyny pro sestavení plánu (záměru) soutěžního exponátu, požadavky na strukturu celého exponátu, rady pro jeho budování, seznam vhodných filatelistických materiálů, kritéria jejich posuzování a hodnocení exponátu.

Pro třídu poštovní historie i pro třídu celin jsou zpracované samostatné oborové řády a samostatné směrnice. I když čtyři základní kritéria hodnocení jsou v nich shodně pojmenována (zpracování a filatelistický význam – filatelistické a odborné znalosti, osobní studium a výzkum – stav a vzácnost – úprava exponátu), je vystavený filatelistický materiál v každé výstavní třídě posuzován z jiných hledisek a v rozdílných vzájemných souvislostech. Protože každý soutěžní exponát se hodnotí podle pravidel konkrétní výstavní třídy, získává kvalifikaci pouze pro tu výstavní třídu, ve které získal hodnocení. Pro jinou třídu je získané hodnocení nejen nepřenosné, ale v podstatě i nesmyslné. Pro srovnání – stejná absurdita by vznikla, kdyby např. sportovec, který na mistrovství Evropy vybojoval zlatou medaili ve skoku dalekém, tvrdil, že současně splnil kvalifikaci pro plavecké disciplíny a odmítl se zúčastnit kvalifikačních rozplaveb.

Pokud soutěžní exponát neodpovídá svým pojetím požadavkům té výstavní třídy, do níž byl přihlášen, má jury každé soutěžní výstavy právo přeřadit ho do té třídy, ve které nejlépe splňuje kritéria hodnocení. I v tomto případě hodnocení exponátu platí pouze pro tu soutěžní

třídu, do které byl přeřazen.

Pokud bude chtít ing. Černík vystavovat svůj exponát ve třídě poštovní historie, musí začít vystavovat na výstavě nejnižší kategorie – tedy na premiéře. Exponát bude v ní považován za exponát nový, právě vybudovaný. Jury nebude brát zřetel na jakákoliv hodnocení z jiných výstavních tříd, protože ho bude posuzovat podle jiných zásad a v jiných vzájemných souvislostech, jak již bylo výše vysvětleno. Polemika s omezením vystavování na výstavě premiéra dle Výstavního řádu SČF je zde zcela irelevantní.

„Kocourkov“ tedy není v systému získávání kvalifikace a hodnocení exponátů podle pravidel FIP a FEPA, ale v chybném záměru konkrétního exponátu. Pokud chce autor předejít dalším zklamáním, měl by si v klidu a bez emocí prostudovat výše uvedené předpisy. Po přihlédnutí k doporučení australských jurymanů by se měl rozhodnout, jaký soutěžní exponát chce budovat a následně přepracovat původní záměr svého exponátu.

Walter Müller, předseda komise jurymanů SČF